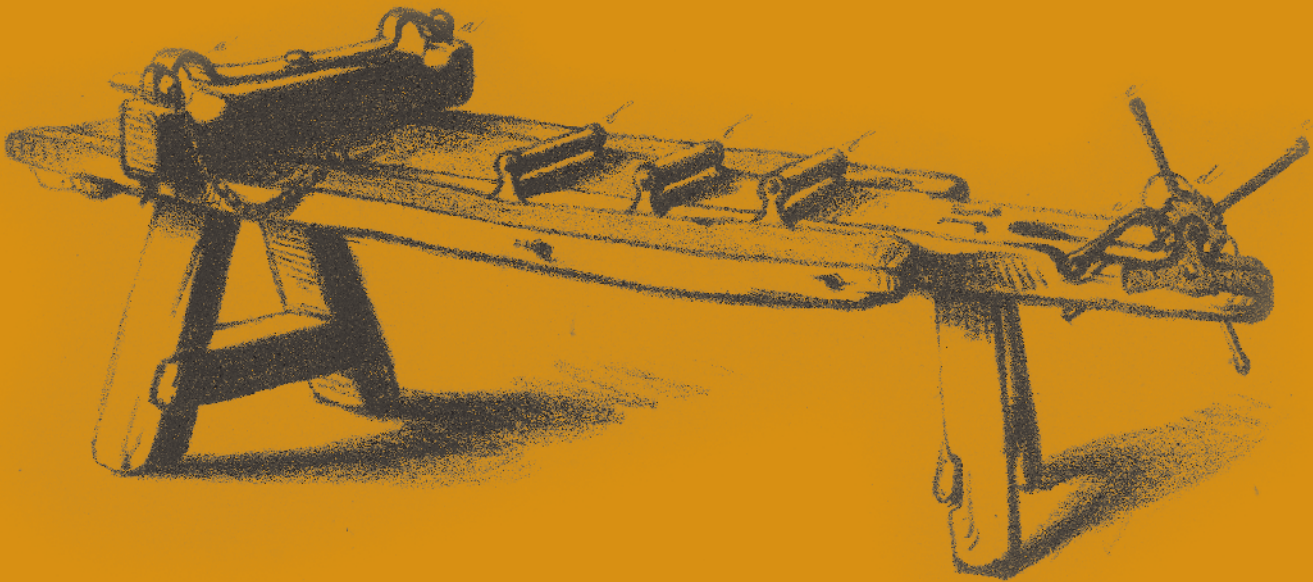

De Luisterbajes

**LES 2 VO ONDERBOUW
STRAFSYSTEMEN
IN DE PRAKTIJK**

GEVANGENIS
MUSEUM

LES 2 VO ONDERBOUW STRAFSYSTEMEN IN DE PRAKTIJK

120 MINUTEN, INCLUSIEF 15 MINUTEN PAUZE

PRAKTISCHE INFORMATIE VOOR DE LEERKRACHT

SAMENVATTING VAN DE LES

De leerlingen worden ontvangen en begeleid door de museumdocent. In het museum gaan de leerlingen, net als in de klas, zelf op onderzoek uit.

De klas wordt meegenomen in het museum en brengt een bezoek aan voormalig strafgevangenis de Rode Pannen. Bij elk onderdeel in de tentoonstelling luisteren de leerlingen naar een kort audiofragment. Hierna krijgen ze per tweetal zoekopdrachten.

Dit proces herhaalt zich voor elk onderdeel van de tentoonstelling. In de afronding checkt de museumdocent of er nog vragen zijn blijven liggen.

LESDOELEN

Aan het eind van les 1 kunnen de leerlingen:

- benoemen welke soorten straf er in Nederland werden en worden toegepast;
- uitleggen welke doel of doelen de verschillende straffen hebben of hebben gehad;

- een conclusie trekken over de effecten van de verschillende straffen;
- een mening geven over de effecten van de verschillende straffen;
- uitleggen wat zij zelf een goede straf vinden.

WERKVORMEN

- rondleiding;
- groepsgesprek;
- expertgroepjes.

MATERIAAL

- museumcollectie;
- geluidsdragers met koptelefoons;
- opdrachten, klemborden en potloodjes (let op: er zijn drie verschillende bladen met opdrachten);
- kaarten met opdrachten en antwoorden (tas).

VOORBEREIDING MUSEUMDOCENTEN

Check of de geluidsdragers zijn opgeladen.

Leg de opdrachten klaar.

Zorg dat je bekend bent met de inhoud van de audiofragmenten.

LES 2 VO ONDERBOUW STRAFSYSTEMEN IN DE PRAKTIJK

LESBESCHRIJVING

INTRODUCTIE EN INLEIDING

10 minuten

Je ontvangt de leerlingen en laat ze 'landen'. Check ook of de leerlingen de voorbereidende les hebben gevolgd. Als dit niet het geval is, wordt de rondleiding iets aangepast (de museumles is ook als losse les te geven).

Leg uit wat er gaat gebeuren. Haal op wat er in de voorbereidende les is besproken en controleer of er al vragen zijn. Misschien vinden de leerlingen hun antwoord zelf in het museum en anders kom je er aan het einde van de rondleiding op terug.

Leg uit dat de leerlingen in het museum zelf op zoek gaan naar informatie over wat volgens henzelf de beste straf is. Dat doen ze aan de hand van geluidsfragmenten en opdrachten. Ze hoeven dus niet veel te luisteren, maar mogen zelf aan de slag.

Verdeel de leerlingen in twee-, drie- of viertallen (afhankelijk van de groepsgrootte). Bij kleine groepen kun je leerlingen ook individueel laten werken.

Deel de geluidsdragers, de koptelefoons en de klemborden met opdrachten uit. Zorg ervoor dat je de verschillende opdrachtenbladen gebruikt.

KERN

1 uur en 40 minuten inclusief pauze

In elk gedeelte van het museum geeft de museumdocent een kleine introductie op de periode. Daarna volgt een korte luisterervaring (podcast, 1 à 2 minuten). In deze podcast horen de leerlingen het verhaal van een personage dat bij het strafstelsel van de betreffende tijd hoort en horen ze enkele voorbeelden van straffen.

Let op: de podcasts hebben viercijferige nummers. Een lijstje met de nummers en waar ze aan refereren vind je in de Luisterbajestas.

Hierna gaan de leerlingen met de opdrachten aan de slag. De antwoorden op de vragen zijn te vinden in het betreffende deel van de tentoonstelling. Trek ongeveer 5 minuten uit voor het laten zoeken naar de antwoorden.

De museumdocent behandelt met de hele klas alle of enkele antwoorden, afhankelijk van de tijd en de concentratie van de leerlingen. Je kunt ook een selectie van de meest interessante onderwerpen maken.

LES 2 VO ONDERBOUW STRAFSYSTEMEN IN DE PRAKTIJK

LESBESCHRIJVING

TIPS

- Je kunt ervoor kiezen om de leerlingen eerst heel kort zelf rond te laten kijken na je introductie.
- Zet de leerlingen zoveel mogelijk uit elkaar bij het beluisteren van een fragment.

INHOUD LUISTERFRAGMENTEN EN RECHTBANKSPEL

MISDAAD EN STRAF ROND 1600

Podcast lijf- en schandstraf

Baljuw Boudewijn Arnoutszoon veroordeelt misdadiger Diederick tot een schandstraf, lijfstraf en verbanning. Locatie: bij de vitrine, ter hoogte van de duimschroef.

Podcast tuchthuis

Mevrouw Cornelia Pieterella Bix neemt haar twee zoons mee naar rasphuis, om ze te laten zien wat er gebeurt als je niet hard genoeg je best doet op school. Locatie: bij de uitsnede van de raspende mannen.

VEENHUIZEN

Podcast

Gerrit Lut vertelt hoe hij in Veenhuizen terecht is gekomen en hoe zijn leven hier er uitziet. Locatie: bij de foto's van de verpleegden.

Het personage uit de podcast is gebaseerd op landloper Gerrit Lut. Gerrit overleed in 1903 in het ziekenhuis aan de Hospitaallaan. Hij is een voorouder van astronaut André Kuipers.

LES 2 VO ONDERBOUW

STRAFSYSTEMEN IN DE PRAKTIJK

CELLULAIR SYSTEEM

Podcast

De hoofdbewaarder brengt een misdadiger naar zijn cel en legt uit hoe het eenzame opsluiting werkt. Locatie: in de koepel.

HEDEENDAAGSE DETENTIE

Podcast resocialisatie

Een gevangenisdirectrice krijgt telefoon van de Minister van Justitie. Zij krijgt opdracht flink te bezuinigen. Locatie: Staatshotel, bij de vitrines.

Tips bij opdrachten: geef uitleg over leven in de gevangenis, met enkele voorbeelden. Je mag werken (als je het niet doet, moet je de hele tijd op je cel blijven). Je kunt wat verdienen om de huur van een tv (of of een playstation 1) te betalen.

TIP: geef aan de hand van objecten in de vitrine uitleg over smokkelen en drugs. Vertel ook over alternatieve straffen, zoals taakstraf en elektronische detentie.

RECHTBANK

In de rechtbank worden geen vragenkaarten gebruikt, maar speel je met leerlingen kort een rechtszaak na.

Doe dit als volgt:

- Zet leerlingen op de bankjes.
- Vraag wie weet wat een rechter doet. Degene met het goede antwoord mag de rechter zijn en op de stoel van de rechter gaan zitten. Herhaal dit voor 'griffier', 'advocaat', 'officier van justitie' en 'verdachte'. Zo zijn alle plekken gevuld.
- De leerlingen die nog op de banken zitten zijn 'journalisten'. Zij moeten goed kijken of alles wel goed gaat en vertellen wat er gebeurt.
- De museumdocent vertelt welke misdaad er is gepleegd (of laat de journalisten deze kiezen: kies bijvoorbeeld voor een bankoverval, waarbij de verdachte is gevlucht. Of er is ingebroken en er is een televisie gestolen.

Speel (hoog over en snel) de rechtszaak na: de verdachte mag schuldig of onschuldig pleiten. De officier van justitie mag bewijs aandragen. De advocaat mag het verweer doen. De rechters gaan overleggen en komen tot een uitspraak.

LES 2 VO ONDERBOUW STRAFSYSTEMEN IN DE PRAKTIJK

RODE PANNEN OF BINNENPLAATS

Podcast isoleercel

Een gedetineerde zit in de isoleercel, nadat hij heel boos is geworden. Hij mag er pas uit als hij weer is gekalmeerd.

Tips bij opdrachten: leg uit hoe je terecht komt in een isolatiecel.

AFSLUITING

10 minuten

Aan het eind van de rondleiding hebben de leerlingen een goed beeld gekregen van de verschillende strafsystemen de ontwikkeling ervan door de eeuwen heen. Ook kunnen ze de effecten van de verschillende strafsystemen omschrijven.

Als afsluiting haal je feedback op. Wat vonden de leerlingen bijzonder om te zien en hebben ze misschien al een idee welk strafstelsel goed werkt en welke niet?

Ook ga je in op de vragen die de leerlingen hebben meegenomen. Zijn ze al beantwoord of niet? Misschien zijn er wel nieuwe vragen bijgekomen.

Tot slot: controleer of alle geluidsdragers ingeleverd zijn en zet ze in de oplaadstations. Goed aandrukken zodat het lampje brandt.

Dit educatieve programma is tot stand gekomen met steun van het Fonds voor Cultuurparticipatie

FONDS VOOR
CULTUUR
PARTICIPATIE

GEVANGENIS
MUSEUM